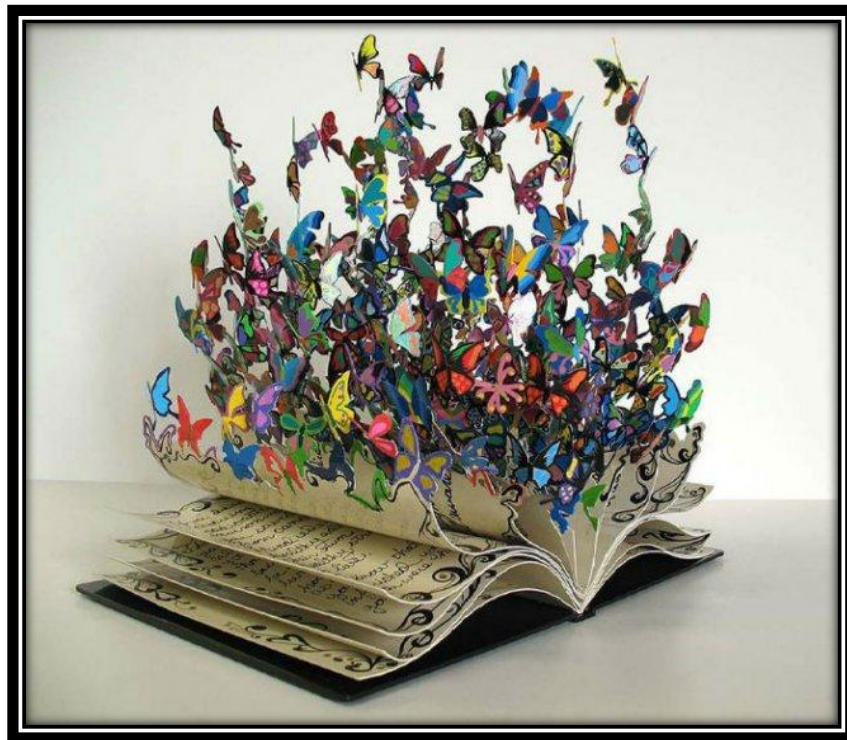

POEZIE ȘI CULOARE

SUPORT DE CURS PENTRU OPȚIONAL

Disciplina: **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

Clasa a V-a

Prof. **ENACHE ANA-MARIA**

A simple line drawing of a sun with a semi-circular face and several triangular rays. A large, fluffy cloud is positioned in front of the sun, partially obscuring its lower half. The drawing is composed of clean, black outlines on a white background.

OAK

(Nina Cassian, **Zi de toamnă**)

1. Care este anotimpul tău preferat? Argumentează în câteva rânduri alegerea făcută, apoi colorează imaginile din fișa de lucru.

[illegible]

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE (Fișa nr. 2)

Citește textul:

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrilă.

De vifornița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
- Ni se-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

(Octavian Goga- *Toamna*)

Cerințe:

1. Identifică, în versurile poeziei, trei cuvinte ce desemnează fenomene ale naturii și notează-le în formele de mai jos, apoi colorează-le:

2. Transcrie, din poezie, cinci cuvinte/ secvențe ce reflectă elemente ale decorului prezentat și notează-le în spațiile de mai jos:

3. Identifică, în text, trei repere spațiale:

4. Scrie sinonime pentru următoarele cuvinte: *dumbravă*, *suri*, *ascult*, *se-ndoiesc*.

5. Desparte în silabe cuvintele: *miazănoapte*, *vifornița*, *argintie*.

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE (Fișa nr. 3)

Peste dealuri zgribulite,
Peste țărini zdrențuite,
A venit așa, deodată,
Toamna cea întunecată.

Lungă, slabă și zăludă,
Botezând natura udă
C-un mănunchi de ciumafai, -
Când se scutură de ciudă,
Împrejurul ei departe
Risipește-n evantai
Ploi mărunte,
Frunze moarte,
Stropi de tină,
Guturai...

Și cum vine de la munte,
Blestemând

Și lăcrimând,
Toți ciulinii de pe vale
Se pitesc prin văgăuni,
Iar măceșii de pe câmpuri
O întâmpină în cale
Cu grăbite plecăciuni...

Doar pe coastă, la urcuș,
Din căsuța lui de humă
A ieșit un greieruș,
Negru, mic, muiat în tuș
Și pe-aripi pudrat cu brumă:

– Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Nu credeam c-o să mai vii
Înainte de Crăciun,
Că puteam și eu s-adun

O grăunță cât de mică,
Ca să nu cer împrumut
La vecina mea furnică,
Fiindcă nu-mi dă niciodată,
Și-apoi umple lumea toată
Că m-am dus și i-am cerut...

Dar de-acuș,
Zise el cu glas sfârșit
Ridicând un picioruș,
Dar de-acuș s-a isprăvit...
Cri-cri-cri,
Toamnă gri,
Tare-s mic și necăjit!

(G. Topîrceanu, **Balada unui greier mic**)

Cerințe:

1. Ce stare sufletească ți-a produs lectura textului? Colorează, folosind câte o culoare diferită pentru fiecare stare.

Roșu pentru
furie

Verde pentru
amuzament

Albastru pentru
tristețe

Galben pentru
plictiseală

2. Identifică un reper temporal și unul spațial al descrierii.

3. Rescrie cuvintele care fac parte din câmpul lexical al naturii.

4. Caută în text o imagine vizuală, una auditivă și una cromatică.

5. Transcrie o enumerație și o repetiție.

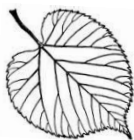
6. Scrie sinonime pentru cuvintele: *deodată*, *se pitesc*, *glas*, *necăjit*.

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE

(Fișa nr. 4)

Octombrie-a lăsat pe dealuri
Covoare galbene și roșii.
Trec nouri de argint în valuri
Și cântă-a dragoste cocoșii.

Mă uit mereu la barometru
Și mă-nfior când scade-un pic,
Căci soarele e tot mai mic
În diametru.

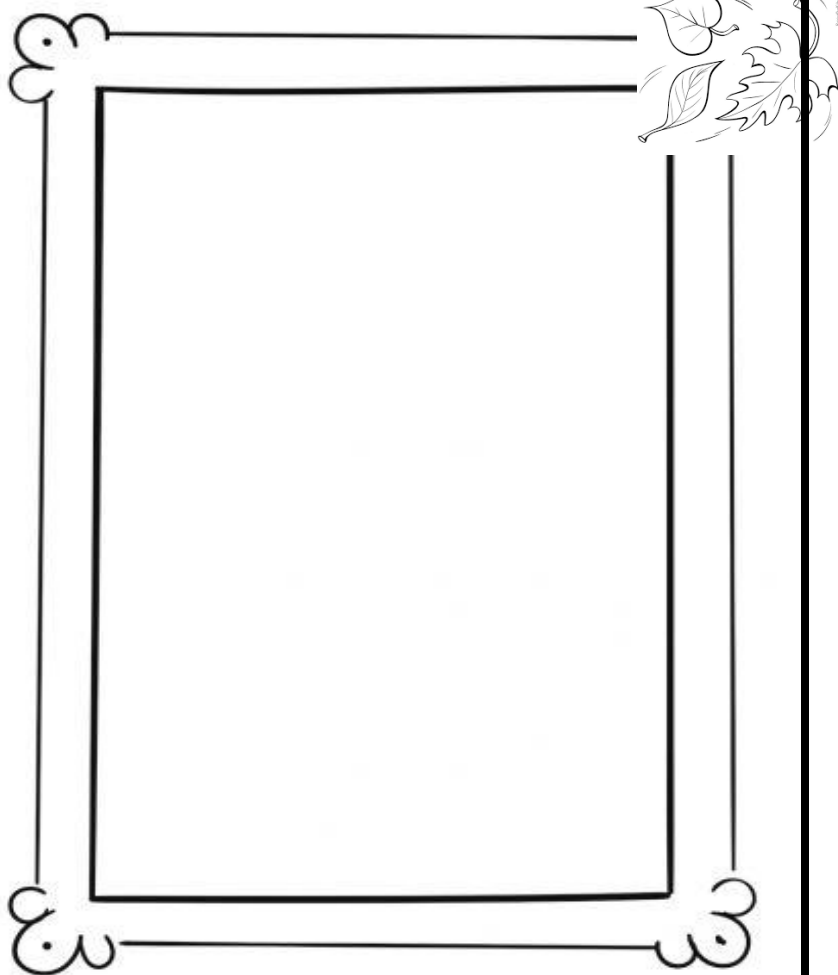

Întârziată fără vreme
Se plimbă Toamna prin grădini
Cu faldurii hlamidei plini
De crizanteme.

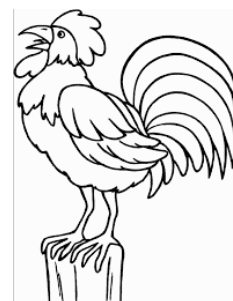
Și cum abia plutește-n mers
Ca o marchiză,
De parcă-ntregul univers
Privește-n urmă-i cu surpriză, -.

Un liliac nedumerit
De-alura ei de domnișoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Și de emoție-a-nflorit
A doua oară..

(George
Topîrceanu, **Octombrie**)
**barometru* - instrument pentru
măsurarea presiunii atmosferice;
**hlamidă* - mantie purpurie, purtată
de împărați sau regi.

Cerințe:

1. Reprezintă, printr-un desen sau printr-un simbol, conținutul textului.
2. Transcrie, din text, o personificare și o comparație.

3. Subliniază imaginile artistice și indică denumirea fiecăreia.

4. Identifică termenii care fac parte din câmpul lexical al culorilor.

5. Scrie familia lexicală a cuvântului *floare*.

6. Precizează tema poeziei.

7. Alcătuiește un text creativ, de 10-15 rânduri, în care să descrii anotimpul toamna, folosind trei expresii din text.

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE (Fișa nr. 5)

Lasă-mi, toamnă, pomii verzi,
Uite, ochii mei ți-i dau.
Ieri spre seară-n vântul galben
Arborii-n genunchi plâneau.

Lasă-mi, toamnă, ziua, nu mai
Plânge-n soare fum.
Înserează-mă pe mine,
Mă-nserez oricum.

(Ana Blandiana, **Lasă-mi, toamnă...**)

Lasă-mi, toamnă, cerul lin.
Fulgeră-mi pe frunte mie.
Astă-noapte zarea-n iarbă
Încerca să se sfășie.

Lasă, toamnă-n aer păsări,
Pașii mei alungă-mi-i.
Dimineața bolta scurse
Urlete de ciocârlii.

Lasă-mi, toamnă, iarba, lasă-mi
Fructele și lasă
Urșii neadormiți, berzele neduse,
Ora luminoasă.

Cerințe:

1. Rescrie versul/fragmentul care se repetă în poezie.

2. Precizează tema textului și un motiv literar.

3. Identifică, în text, o personificare și explic-o în 2-3 rânduri.

4. Rescrie imaginile artistice pe care le observi în poezie.

5. Scrie un sentiment desprins din text.

6. Ce poți observa în structura poeziei (numărul de strofe/versuri)?

7. Ascultă melodia interpretată de Margareta Pâslaru și scrie ce emoție ți-a provocat, apoi colorează imaginile din fișă în culori specifice toamnei.

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE

(Fișa nr. 6)

Se-ntorc iar zilele noroase,
Cu negurile somnoroase,
Și-amurgurile timpurii —
Vin diminețile urâte
Și nopțile posomorâte
Și lungi, și negre, și pustii...

Copacii, despuiați și jilavi
Și triști ca cerșetorii schilavi,
Gem biciuiți de vânt și ploii —
Podoaba lor de-odinioară
O zdreanță putredă-i ce zboară
Și-i tăvălită în noroi...

Veni-vor zilele senine,
Vor râde florile-n grădine
Sub arcu cerului senin...
Veni-vor toate iar, știu bine...
Ci eu, cu toamna care vine,
M-aș duce, ca să nu mai vin...

(Șt. O. Iosif, **Se-ntorc iar zilele noroase...**)

Cerințe:

1. Scrie sinonime pentru cuvintele: *posomorâte*, *podoaba*, *senine*.

2. Găsește antontime pentru: *lungi*, *triști*, *vor râde*.

3. Alcătuiește enunțuri cu omonimele cuvintelor *vin* și *gem* din text.

4. Identifică epitetele din poezie.

5. Rescrie o enumerație și o personificare.

6. Transcrie două imagini artistice diferite.

7. Care sunt sentimentele desprinse din poezie? Argumentează în 2-3 rânduri.

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE (Fișa nr. 7)

Te uită, frunza pică irosită,
Și vântul geme prohodind
departe!

Puțină vreme încă ne desparte
De iarna tristă, prea curând sosită!...
Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,
Pădurea noastră tace părăsită:
Eu singur cânt cu vocea obosită
Și trec prin încăperile-i deșarte...
S-au dus privighetorile măiestre;
Pustiu e cuibul blândeii turturele...
Ah, unde-i şuierul mierliței sure!
Pierdut din stolul mândrei lor orchestre,
Ce trist răsună cânturile mele
În liniștea adâncă din pădure...
(Toamna, Șt. O. Iosif)

Cerințe:

1. Scrie sinonime pentru cuvintele: *irosită*, *pustiu*, *adâncă*.

.....
.....

2. Notează trei cuvinte din câmpul semantic (lexical) al păsărilor.

.....
.....

3. Numește tipul de strofe întâlnit în poezie.

.....
.....

4. Scrie tema poeziei și două motive literare.

.....
.....

5. Extrage, din text, un epitet, o comparație și o personificare.

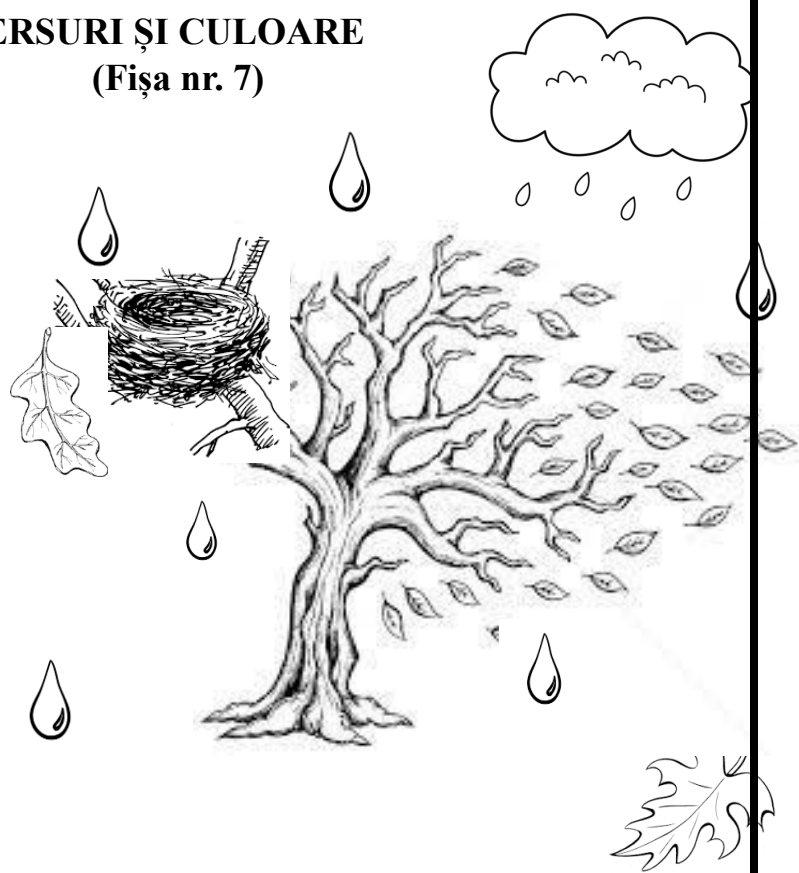
.....
.....
.....

6. Precizează rima și măsura primei strofe.

.....
.....

7. Care sunt sentimentele desprinse din poezie?

.....
.....

TOAMNA ÎN VERSURI ȘI CULOARE (Fișa nr. 8)

Bat lung peste țară
Reci ramuri de vânt
Și codrul de ceară
Miroase a sfânt.

Vin zile cărunte...
Spre văile moi
Se lasă mărunte
Dulci neguri de oi.

Cocoare gonace
Pe-un cer pământiu
Spre calde conace
Aceleași căi scriu

Si-n poala zăbună
A norilor orbi
Văzduhul adună
Sinoade de corbi.

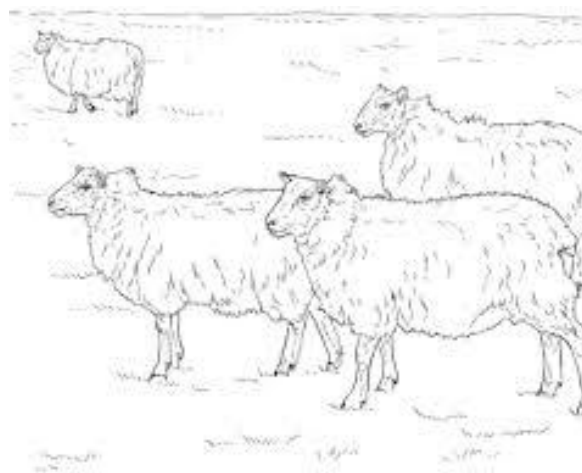
(Vasile Voiculescu, **Plâns de toamnă**)

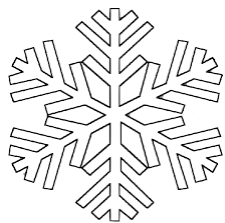
**sinoade*-adunări de preoți;

**zăbun*- haină lungă;

Cerințe:

1. Notează elementele descrise în textul dat.
2. Transcrie două epitete care creează imagini vizuale.
3. Identifică timpul verbal dominant în această poezie.
4. Rescrie, din text, două imagini artistice diferite.
5. Explică semnificația structurii *zile cărunte*.
6. Alcătuieste familia lexicală a termenului *a scrie*.
7. Explică în 3-4 rânduri titlul poeziei, raportându-te la conținut.

TABLouri DE IARNĂ (Fișa nr.9)

Desfrunzit și prea bătrân,
Tremură de frig gorunul.
Au căzut și-ntâii fulgi
Și l-am prins din zbor pe unul.

Migălos lucrată-n fir,
Floarea mică și rotundă
S-a topit și a murit
O minune de-o secundă.

M-am întors înduioșat
Să scriu trista ei poveste;
Despre-un fulg care-a venit
Timpuriu și nu mai este.

Pentru ce n-ai mai rămas
În înaltul bolții tale,
De-ai venit atât de pur
Spre noroaiele din vale?

Care vânt neliniștit,
Răsucindu-te cu ură,
Ți-a mânat către pământ
Prea gingașa ta făptură?

Și de vreme ce sosisi,
Pentru ce-ai dat morții vamă?
Nu puteai să fii de-argint,
Ori de sticlă, ori de scamă?

Dar în vreme ce scriam
Întrebarea mea nebună,
N-am văzut cum lângă geam
Ninge-ntruna și întruna.

Iar când ochii mi-am-nălțat,
Am văzut cum prin ninsoare
Valea-ntreagă lumina
Minunat scăpărătoare.
(Nicolae Labiș, **Fulg**)

Cerințe:

1. Precizează numărul de strofe și de versuri din poezie.

.....

2. Scrie tema textului:

.....

3. Identifică mărcile subiectivității din text:

.....

4. Transcrie 3-4 imagini artistice din text:

.....

5. Identifică un epitet, o personificare, o enumerație și o repetiție.

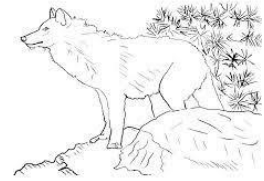
.....

6. Scrieți, din text, cinci termeni din câmpul semantic al naturii.

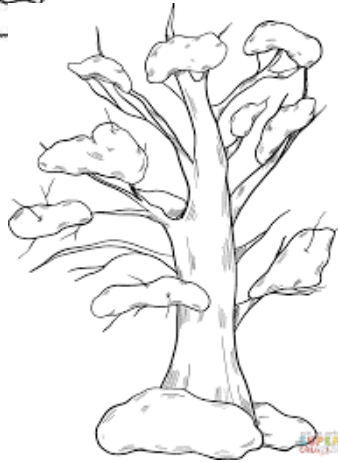
.....

7. Alcătuieste o compunere de 6-8 rânduri în care să descrii un fulg de zăpadă, folosind figuri de stil.

TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr. 10)

Alergând, ca de năpastă,
Au venit buluc pe coastă
Doi băieți
Mai isteți,
Să dea veste
La neveste
C-au văzut în deal la stână,
Coborând din vârf de munte,
Peste ape fără punte,
Iarna sură și bătrână...

Și-au ieșit băieții mici,
Mici și mulți
Și desculți,
Și câțiva mai măricei
Cu biciuști și cu nuiete
Și cu prăștii subțirele,
Să alunge de pe-aici
Iarna cea cu gânduri rele...
Doamna-gerului, bătrâna,
S-a sculat de la pământ.
Și-nălțând spre cer o mână,
Ca o cumpănă uscată
De fântână.

Mai târziu, mai pe-nserat,
A intrat și baba-n sat:
Uite-o-n capul podului,
În văzul norodului,
Pe-un butuc de lemn uscat,
Cu cojoc de căpătat,
Cu năframa de furat,
Cu catrința de aba
Vântul să-l streкори prin ea!
Și cum suflă-n pumnii reci,
Scoate pâclă pe poteci,
Iar pe fund de văi destramă
Neguri vinete, de scamă...

A pornit în jos pe vânt,
Încrunțată,
Blestemând,
Și-a lăsat în urma ei
Promoroacă și polei;
Pe ogoare,
Corbi și cioare
Prin păduri,
Lupii suri,
Și de-a lungul drumului
Numai scama fumului...

(Otilia Cazimir, **Baba iarna intră-n sat...**)

Cerințe:

1. Care este figura de stil care stă la baza textului? Argumentează!

.....

.....

2. Cum este descrisă „baba iarna”? Identifică, în text, expresiile corespunzătoare.

.....

.....

.....

3. Cu ce personaj de basm ai asemăna tu anotimpul iarna?

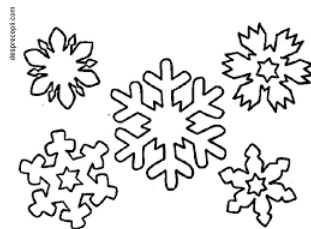
.....

.....

TABLOURI DE IARNĂ

(Fișa nr. 11)

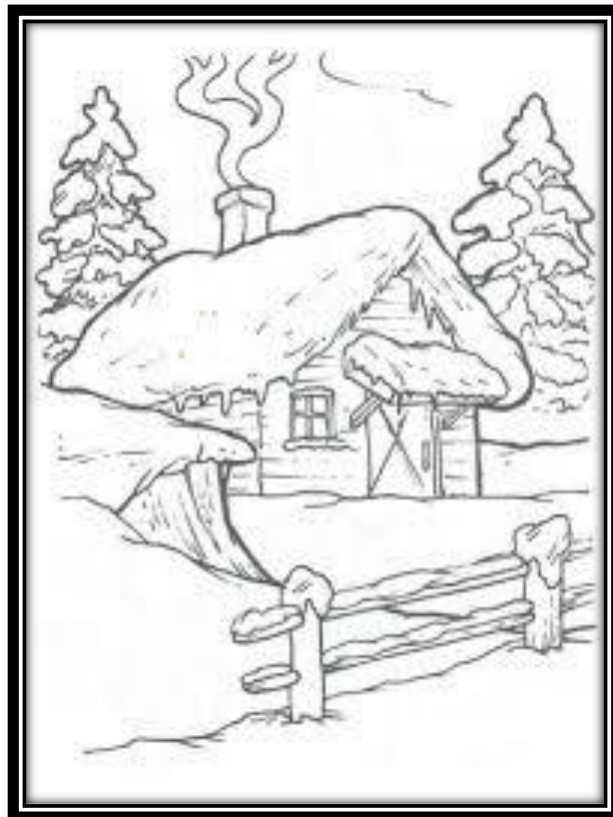
Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineța ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede printre nori
Ca un vis de tinerețe printre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopilor înșirați se perd în zare,
Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele perdute sub clăbuci albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și dismiardă oceanul de ninsoare.
Iată-o sanie ușoară care trece peste văi..
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

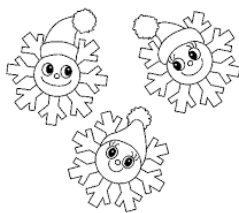
(Vasile Alecsandri, **Iarna**)

Cerințe:

1. Caută cuvintele care rimează cu: *zăpadă, albi, iară, nori*, apoi scrie rima poeziei.
.....
2. Alcătuiește propoziții folosind următoarele expresii: *cumplita iarnă, fluturi albi, oceanul de ninsoare, clinchete de zurgălăi*.
.....
.....
3. Elementele care compun tabloul de natură sunt:
.....
4. Indici spațio-temporali ai descrierii artistice:
.....
5. Imagini artistice:
.....
.....
.....

TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr.12)

Colinde, colinde!
E vremea colindelor
Căci gheața se'ntinde
Asemeni oglinzilor.
Și tremură brazii
Mișcând rămurelele
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur copii
Copiii și fetele
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Ș'a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului...

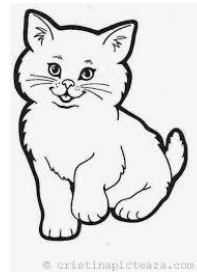
(Colinde, colinde!, Mihai Eminescu)

Cerințe:

1. Extrage din text o repetiție.
.....
2. Desparte în silabe cuvintele: *gheața, oglinzilor, Mântuitorului*.
.....
3. Precizează rima și măsura primelor patru versuri.
.....
4. Transcrie o imagine vizuală și una dinamică.
.....
5. Scrie în câteva rânduri ce reprezintă pentru tine sărbătoarea Crăciunului și cum o întâmpini.

TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr.13)

Tu nu știi... A fost odată
O căsuță fermecată
Și-n căsuță-o fată mică,
Un pisoi și o bunică.

Și-ntr-o iarnă, într-o seară,
Fata s-a uitat afară
Și-a văzut cum prin perdea
Stelele râdeau de ea...

Dar pe drum cotit și nins,
Umbra sură s-a desprins:
Un voinic abia de-o șchioapă
Înota-n omăt ca-n apă.

Și proptindu-se-n toiag,
Un toiag mai nalt ca el,
A-nceput să cânte-n prag,
Tremurat și subțirel...

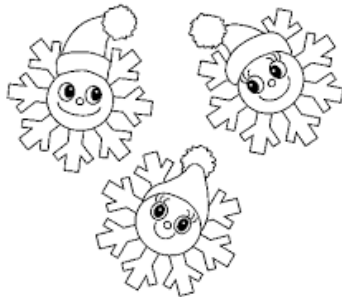
Dormi? Și nici n-am prins de veste!
Ușa s-a închis cu cheia,
Focu-și pâlpâie scânteia,
Și povestea nu-i poveste:

Eu eram fetița-aceea,
Iar bunica – nu mai este...
(*Poveste de omăt*, Otilia Cazimir)

Cerințe:

1. Scrie sinonime pentru cuvintele: *odată*, *fermecată*, *toiag*.
2. Scrie trei imagini artistice diferite identificate în text.
3. Rescrie o comparație, un epitet și o personificare.
4. Precizează rima și măsura versurilor.
5. Alcătuește o scurtă compunere despre bunici care să înceapă cu „*A fost odată...*”. Dă-i un titlu potrivit.

TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr.14)

Iarna!.. Iarna tristă-mbracă
Streșinile somnoroase,
Pune vâl de promoroacă
Peste pomi și peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare -
Umple noaptea de fantasme
Neclintite și bizare.
Din ogeagul de cărbune
Face albă colonadă
Și pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete

Flori de marmură anină, -
O ghirlandă de buchete
Care tremură-n lumină.
Rezi podoabe-n ramuri goale
Plouă fără să le scuturi,
Ici, risipă de petale,
Colo, roi ușor de fluturi.
(Noapte de iarnă, George
Topârceanu)

*ogeagul-coș la o casă;
*colonadă- coloane dispuse în
mai multe șiruri cu rol decorativ.

Cerințe:

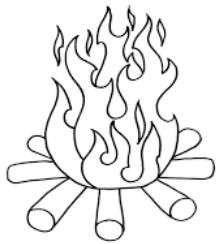
1. Transcrie, din text, o repetiție, o personificare, o comparație, o enumerație și un epitet.

2. Scrie trei imagini artistice diferite și precizează felul lor.

3. Precizează culorile dominante ale tabloului descris.

4. Explică expresia „roi ușor de fluturi”.

5. Explică în 4-5 rânduri titlul poeziei, raportându-te și la conținut.

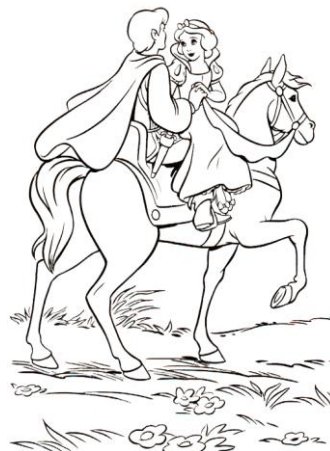
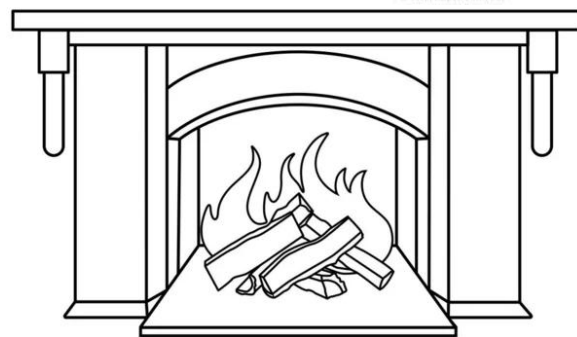
TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr.15)

Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpâiește.
Și prin flacăra albastră vreascurilor de aluni
Văd trecând în zbor fantastic a poveștilor minuni.

Iată-o pasăre măiastră prinsă-n luptă c-un balaur;
Iată cerbi cu stele-n frunte care trec pe punți de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripați
Care-ascund în mari palaturi mândre fete de-mpărați.

Iată pajuri năzdrăvane care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea albă feți-frumoși cu falnic nume;
Iată-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...
Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai.

Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce mă-ncântă
E Ileana Cosânzeana!... în cosiță floarea-i cântă.
Până-n ziuă stau pe gânduri și la ea privesc uimit,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!
(La gura sobei, Vasile Alecsandri)

Cerințe:

1. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: *tovarăș*, *fantastic*, *mândre*, *tupilat*, *cosiță*.

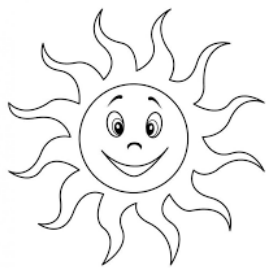
2. Precizează structura textului (numărul de strofe/versuri).

3. Scrie rima și măsura ultimei strofe.

4. Transcrie câte o imagine vizuală, cromatică, dinamică și auditivă.

5. Extrage două-trei mărci ale eului liric.

6. Scrie în 3-4 rânduri sentimentele/emoțiile pe care le transmite textul, argumentând cu citate explicate.

TABLOURI DE IARNĂ (Fișa nr.16)

S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,
S-au dus zilele Babei și nopțile vegherii.
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ
Se-ntind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde
Prin râpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Pâraiele umflate curg iute șopotind,
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.

O, Doamne! iată-un flutur ce prin văzduh se pierde!
În câmpul veșted iată un fir de iarbă verde
Pe care-ncet se urcă un galben gândăcel,
Și sub a lui povară îl pleacă-ncetinel.

Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă ș-un dor nemărginit,
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!
(*Sfârșitul iernii*, Vasile Alecsandri)

Cerințe:

1. Alcătuiește familia lexicală a cuvântului floare (cel puțin 5 termeni).

2. Extrage din text cuvintele care fac parte din câmpul lexical al naturii.

3. Rescrie patru imagini artistice diferite.

4. Transcrie trei epitete, o inversiune, o enumerație și o personificare.

5. Scrie rima și măsura ultimei strofe.

6. Precizează tema poeziei.

7. Alege o strofă și fă un desen reprezentativ pentru aceasta în chenarul din dreapta.

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 17

Ger târziu de primăvară,
Ger uitat de iarna sură
Prin zăvoiuł zgribulit,
Cu omățul netopit.
Pe sub tufe de răsură,
A adus cu el aseară
Vânt din munte,
Ploi mărunte,
Grindină cât un grăunte
Și trei fagi, așa-ntr-o doară.
A trecut pe ulicioară
Și s-a dus
Pe deal în sus,
Și pe geamuri mi-a lăsat
Fir de ferigă presat,
Flori de zahăr, stele reci
Și căsuțe de culbeci*.
Și-n lumina dimineții,
Geamurile mele par
File dintr-un vechi ierbar,
Unde-ar fi presat băieții
Ierburi nalte și-nfoiate,
Albe flori înfrigurate,
Adormite-n fund de lacuri
Din răscrucea altor veacuri.

(Primăvară în glumă, Otilia Cazimir)

**cubelci* – *melci*

Cerințe:

1. Identifică, în text, două cuvinte cu sens propriu și două cu sens figurat.

2. Scrie sinonime contextuale pentru: *sură*, *ulicioară*, *veacuri*.

3. Transcrie trei epitete, o comparație și o personificare.

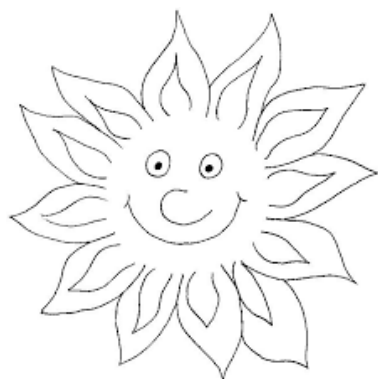
4. Identifică o imagine vizuală, una cromatică și una dinamică.

5. Alcătuieste un text descriptiv despre sfârșitul iernii/ începutul primăverii, folosind următoarele cuvinte/expresii: *omățul netopit*, *flori înfrigurate*, *ploi mărunte*.

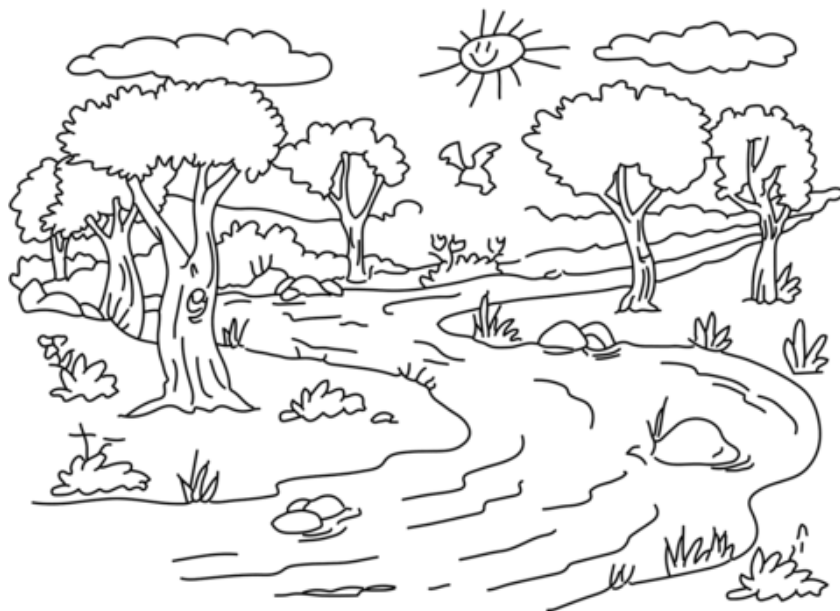

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 18

Vii să-mi bați iar în fereastră,
Tânăr soare auriu,
Și zăpada de pe coastă
Fuge ca argintul viu.
Saltă gureșe șuvoaie.
Spumegate și zglobii.
Cântă cinteze-n zăvoaie
Și-n văzduhuri ciocârlii!
Ca zăpada care pierе
După veacul iernii greu,
Piei și tu de-acum, durere,
Iarna sufletului meu!
Albe la fereastră, două
Crengi de măr mi-au înflorit:
Vino, primăvară nouă,
Vreau să uit c-am suferit.
(*Cântec de primăvară*, Șt. O. Iosif)

Cerințe:

1. Transcrie cel puțin cinci cuvinte din câmpul lexical al naturii.

2. Identifică trei imagini artistice diferite și precizează felul lor.

3. Transcrie două epitete și două comparații.

4. Explică o comparație identificată la exercițiul anterior.

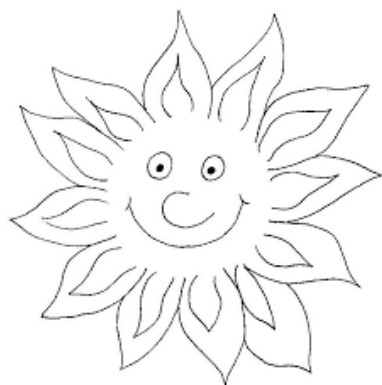
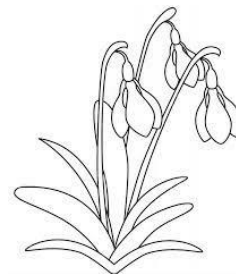
5. Selectează două mărci ale subiectivității/eului liric.

6. Ce sentimente sunt transmise în poezie? Argumentează!

7. Precizează tema textului și un motiv literar.

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 19

Șiruri negre de cocoare,
Ploi călduțe și ușoare,
Fir de ghiocel plătând,
Cântec îngânat de gând,
Sărbătoare...

Zumzet viu prin zarzări. Oare
Cântă florile la soare?
Că pe crengi de floare pline,
Nu știi: flori sunt ori albine?
Pentru cine?

Pentru tine, primăvară,
Care-aduci belșug în țară,
Care vii,
Peste câmpii,
Cu bănuți de pădii
Și cu cântec de copii!

(Pentru tine, Primăvară!, Otilia Cazimir)

Cerințe:

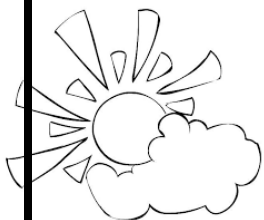
1. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: *plătând*, *zumzet*, *belșug*.

2. Identifică o imagine vizuală, una auditivă și una cromatică.

3. Rescrie o aliterație și explică rolul ei în text.

4. Explică în 3-4 rânduri titlul poeziei, pornind de la faptul că textul este un imn.

5. Rescrie figurile de stil recunoscute în poezie.

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

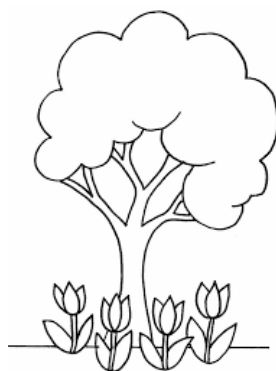
Fișa nr. 20

Un aer călduț, parfumat
Sub cerul de-un pal
ivoriu,
În vale pârau' umflat
Aleargă sălbatec și viu.

În zori m-a trezit sărutarea
Trimisă pe-o rază de soare;
Lumina-neca depărtarea -
Tot răul murise-n uitare.

Veni pe aripa de vânt
O veste frumoasă din cer.
Și-acuma bătrânul pământ
Își lăsa cojocul de ger.

E vestea ce-o murmură seara
Zefirul. Pădurea o știe;
Sosește de-acum Primăvara,
Să bucure lumea pustie.

Cerințe:

1. Identifică un indice spațial și unu temporal.

2. Precizează forma literară a cuvintelor *sălbatec* și *cată*.

3. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: *cojocul*, *sfioasă*, *să se-ascundă*, *goi*.

4. Numește rima și măsura primei strofe.

5. Identifică o imagine vizuală, auditivă, dinamică și olfactivă.

6. Transcrie două cuvinte cu sens figurat și alcătuiește propoziții în care acestea să aibă sens propriu.

7. Identifică un epitet dublu, un epitet al verbului, un epitet al substantivului și o personificare.

Prin dealuri sărace,
aude

Un zvon care crește mereu.
Îl spun a pârau' unde
Îl cânta tot sufletul meu.

O floare albastră și crudă
Se-nalță sfioasă spre soare
Și cată la loc să se-ascundă
De firea zăpezii ce moare.

Tu soare, trimite lumina
În raze bogate spre noi
Și fă să răsară-n grădină
Frunzișul, pe arborii goi.

(Primăvara, Magda Isanos)

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 21

Ce dar să-ți fac acum că-i primăvară?
Din nori îți cos o rochie ușoară.
Din ghiocei îți fac o cingătoare.
La gât îți pun șirag de lăcrămioare.

Te-ncaț cu pantofiori de toporăși.
Să fii cea mai frumoasă din oraș.
Vrei și brățări? Ba încă și cercei?
Îți fac un set complet din brebenei.

Și gata! Nu mai am, știi bine,
C-am cheltuit vreo trei poieni cu tine!
Mai vrei și pace, bucurii și sănătate?
Din astea n-am. La Dumnezeu sunt toate!

(Ce dar să-ți fac acum că-i primăvară?, Magda Isanos)

Cerințe:

1. Transcrie cuvintele care fac parte din câmpul lexical al florilor și al obiectelor vestimentare.

2. Identifică un diminutiv. _____

3. Precizează două elemente de versificație. _____

4. Identifică, în text, un epitet, o personificare și o interogație retorică.

5. Explică în 3-4 rânduri titlul poeziei, raportându-te la conținut.

6. Ce sentimente transmite poezia? Justifică-ți răspunsul, bazându-te pe exemple din text.

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 22

De Paști în satul vesel căsuțele-nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostârcii, înfipti într-un picior,
Dau gâtul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre ce râd cu voie bună;
Și-n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se-ntoarce hora lină, călcând pe verde plai.

Bătrâni cu fețe stinse, români cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe-mprejur copiii se prind la luptă-n joc.

Și scrânciobul se-ntoarce, purtând în legănare
Părechi îmbrățișate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteietoare și gingașe zâmbiri
Ce viu răspând în aer electrice luciri.

(Paștele, Vasile Alecsandri)

Cerințe:

1. Precizează cum este structurat textul. _____
2. Identifică un epitet personificator, un epitet cromatic, unul antepus și unul simplu.

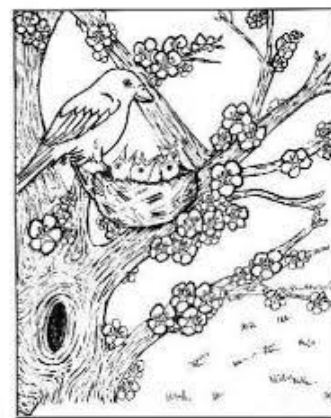
3. Precizează un indice temporal și unul spațial.

4. Alcătuiește familia lexicală a cuvântului *copil*. _____
5. Argumentează în 5-6 rânduri că textul este o descriere artistică în versuri.

PRIMĂVARĂ ÎN SUFLET ȘI ÎN GÂND

Fișa nr. 23

Chiar acum din crâng venii
– Și c-o veste bună!
Iarăși e concert, copii;
Merg și eu, și tu să vii,
Mergem împreună.

Vrei programă, lămurit?
Stai puțin să caut.
Cucul, un solist vestit,
De printr-alte țări venit
Va cânta din flaut.

Cântăreața dulce-n grai,
Cea numită „perla
Cântăreților din mai“
Dulce va doini din nai
Multe doine mierla.

Turturelele-n tenor,
Și-alte voci măiestre,
Toate după glasul lor.
Vor urma dup-acest cor
Fel de fel de-orchestre,

Cerințe:

1. Extrage, din text, cuvintele care fac parte din câmpul lexical al păsărilor.

2. Alcătuiește familia lexicală a cuvântului *cântec*.

3. Alcătuiește o compunere descriptivă cu titlul „*Glasul primăverii*” în care să folosești imagini artistice și figuri de stil.

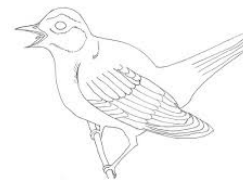
Voci de gaită cari fac
Să scoboare ploaia,
Și-ntr-o scoarță de copac
O să bată tica-tac
Tactul gheunoaia.

Se vor pune-apoi pe joc
Până chiar și surzii,
Când vor prinde dintr-un loc
Să ne cânte hori cu foc
Din tilincă sturzii.

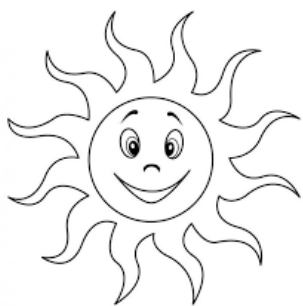
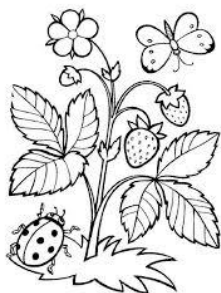

Vom cânte și noi ce-om ști,
Cântece din carte.
Și, de va putea veni
Vântul, și el va doini,
Că e dus departe.

(*Concertul primăverii*, George Coșbuc)

Fişa nr. 24

Cine poate ști
De unde vine vara
Și încotro se duce
Cântând
Caravana ei verde și aurie?
Unii zic c-ar veni
Din pământ,
Că-și trage povara,
Fierbinte și dulce,
Din bostănărie,
Că se naște în pepenii verzi,
În miezul lor
Strălucitor
Ca un palat
Luminat
De rubine,
Cu pereți
De porfir și nestemate
Și cu pardoseala purpurie.
Tot ce se poate,
Dar mie
Mi-a spus o fetiță cuminte
Că-și aduce aminte
Cum vara vine din copilărie,
Și cum,
În miros de lapte, de fân și de fum,
Alunecă de-aici,
Trasă de fluturi, de buburuze și de furnici,
Înspre bunici.

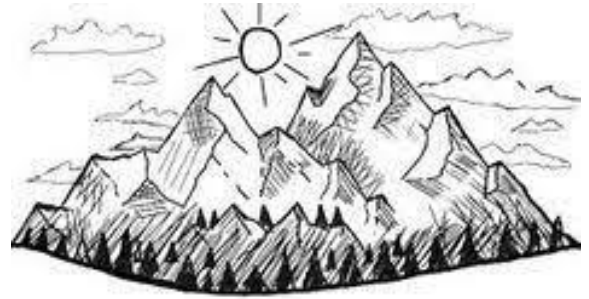
(*Cine poate ști?*, Ana Blandiana)

1. Scrie o compunere despre vară în care să folosești cinci cuvinte din poezie.

[illegible]

POEZIE, MUZICĂ ȘI CULOARE

Fișa nr. 25

Priveam fără de țință-n sus -
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Departe-n zări albastre dus,
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus.
Și ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin
Plutea-ntr-acest imens senin
Și n-avea aripi să mai zboare!
Și tot văzduhul era plin
De cântece ciripitoare.

Privirile de farmec bete
Iar spicele jucau în vânt,
Ca-n horă dup-un vesel cânt
Copilele cu blonde plete,
Când saltă largul lor vestmânt.
În lan erau feciori și fete,
Și ei cântau o doină-n cor.
Juca viața-n ochii lor
Și vântul le juca prin plete.
Miei albi fugeau către izvor
Și grauri suri zburau în cete.
(Vara, George Coșbuc)

Cerințe:

1. Extrage, din text, patru cuvinte din câmpul lexical al verii.

.....

2. Rescrie patru imagini artistice diferite.

.....

3. Identificați, în text, o comparație, un epitet, o enumerație și o personificare.

.....

4. Precizați măsura primelor patru versuri.

.....

5. Scrieți rima ultimelor patru versuri.

.....

6. Explicați, în 4-5 rânduri, titlul poeziei.

.....

.....

.....

.....

7. Selectează două cuvinte/expresii cu sens figurat.

.....

.....